

PHÁP LUẬT ĐẠI CƯƠNG

Dành cho sinh viên không chuyên ngành Luật, khối ngành
Khoa học Tự nhiên

Thạc sĩ: Ngô Minh Tín

Email: nmtin@hcmus.edu.vn

CHƯƠNG 4

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHƯNG

I. Khái niệm tham nhũng

II. Các hành vi tham nhũng

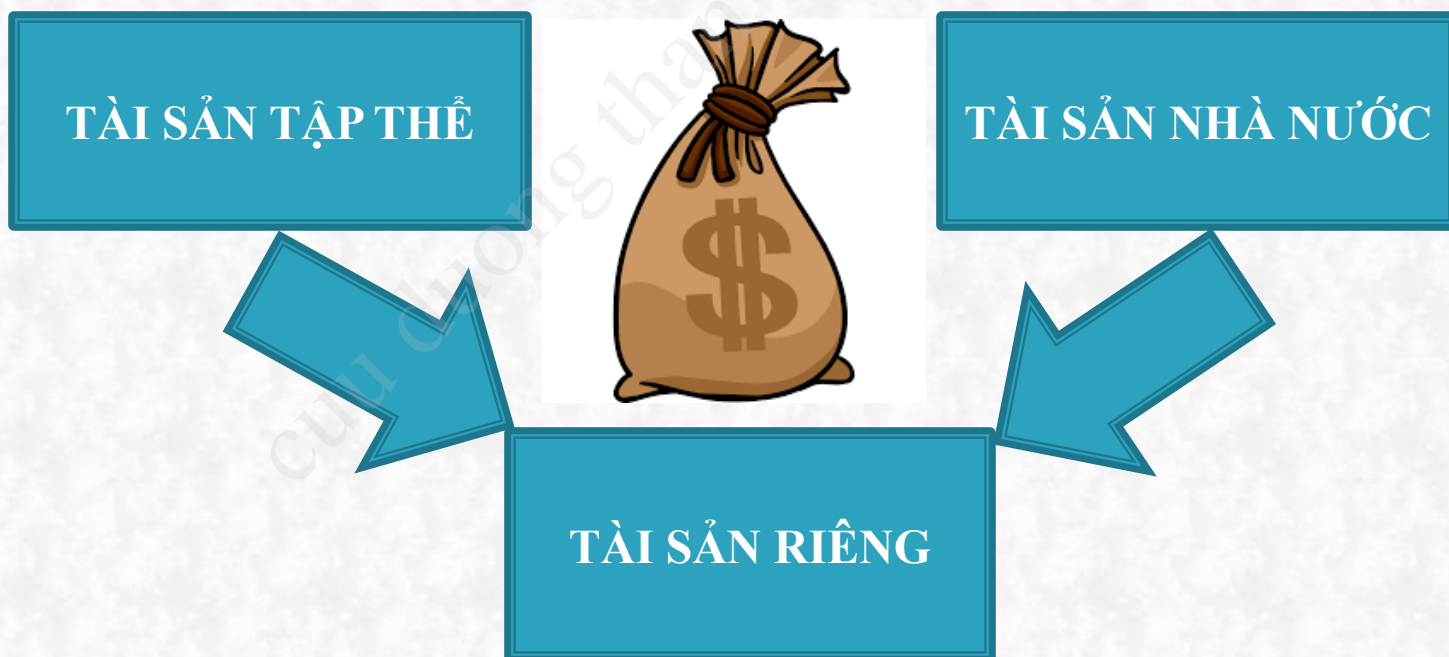
III. Các biện pháp đấu tranh phòng chống tham nhũng

IV. Vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và xã hội trong việc đấu tranh phòng chống tham nhũng

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

I. Khái niệm tham nhũng

➔ Tham nhũng diễn ra ở tất cả các nước trên thế giới, không phân biệt chế độ chính trị, xảy ra ở mọi lĩnh vực có liên quan đến hoạt động quản lý xã hội

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

I. Khái niệm tham nhũng

Quan điểm về tham nhũng:

“Hành vi của người lạm dụng chức vụ, quyền hạn, cố ý làm trái pháp luật để phục vụ cho lợi ích cá nhân” (Tổ chức Minh bạch thế giới – Transparency International)

“Tham nhũng bao hàm:

Một là : Hành vi của những người có chức, có quyền ăn cắp, tham ô và chiếm đoạt tài sản của Nhà nước

Hai là: Lạm dụng chức quyền để trục lợi bất hợp pháp thông qua việc sử dụng các quy chế chính thức một cách không chính thức

Ba là: sự mâu thuẫn, không cân đối giữa các lợi ích chính đáng do thực hiện nghĩa vụ xã hội với những món tư lợi”
(Ban Tổng thư ký Liên hợp quốc)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

I. Khái niệm tham nhũng

Quan điểm về tham nhũng:

“Đứng về phía cán bộ mà nói, tham ô là:

Ăn cắp của công làm của tư. Đục khoét của nhân dân. Ăn bớt của bộ đội. Tiêu ít mà khai nhiều, lợi dụng của chung của Chính phủ để làm quỹ riêng cho địa phương mình, đơn vị mình, cũng là tham ô

Đứng về phía nhân dân mà nói, tham ô là:

Ăn cắp của công, khai gian, lậu thuế”

“Tham ô là hành động xấu xa nhất, tội lỗi, đê tiện nhất trong xã hội. Tham ô là trộm cắp của công, chiếm của công làm của tư”

(Chủ tịch Hồ Chí Minh)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

I. Khái niệm tham nhũng

Quy định của pháp luật Việt Nam

“Tham nhũng là hành vi của người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ, quyền hạn đó vì vụ lợi”

(Khoản 2, Điều 1, Luật phòng, chống tham nhũng năm 2005, sửa đổi bổ sung năm 2007, 2012 – **Luật PCTN**)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

I. Khái niệm tham nhũng

Quy định của pháp luật Việt Nam

- Chủ thể tham nhũng là những là những người có chức vụ, quyền hạn
- Chủ thể tham nhũng lợi dụng chức vụ, quyền hạn
- Mục đích của hành vi tham nhũng là vụ lợi

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

12 hành vi tham nhũng (Điều 3, Luật PCTN):

1. **Tham ô** tài sản
2. **Nhận hối lộ**
3. Lạm dụng chức vụ, quyền hạn **chiếm đoạt tài sản**
4. **Lợi dụng** chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành nhiệm vụ, công vụ vì vụ lợi
5. **Lạm quyền** trong khi thi hành nhiệm vụ, công vụ vì vụ lợi
6. **Lợi dụng** chức vụ, quyền hạn **gây ảnh hưởng với người khác để trục lợi**
7. **Giả mạo** trong công tác vì vụ lợi

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

12 hành vi tham nhũng (Điều 3, Luật PCTN) (tt):

8. **Đưa hối lộ, môi giới hối lộ** được thực hiện bởi người có chức vụ, quyền hạn để giải quyết công việc của cơ quan, tổ chức, đơn vị hoặc địa phương vì vụ lợi
9. Lợi dụng chức vụ, quyền hạn **sử dụng trái phép tài sản của Nhà nước vì vụ lợi**
10. **Những nhiễu** vì vụ lợi
11. **Không thực hiện** nhiệm vụ, công vụ vì vụ lợi
12. **Lợi dụng** chức vụ, quyền hạn để **bao che** cho người có hành vi vi phạm pháp luật vì vụ lợi; **cản trở, can thiệp trái pháp luật** vào việc kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án vì vụ lợi.

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

1. Hành vi tham ô tài sản:

“Là hành vi của người lợi dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản mà mình có trách nhiệm quản lý” (Điều 278, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

2. Hành vi nhận hối lộ:

“Là hành vi của người lợi dụng chức vụ, quyền hạn, trực tiếp hoặc qua trung gian đã nhận hoặc sẽ nhận tiền, tài sản hoặc lợi ích vật chất khác dưới bất kỳ hình thức nào” (Điều 279, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

3. Hành vi lạm dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản:

“Là hành vi của người lợi dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản của người khác có giá trị từ hai triệu đồng đến dưới năm mươi triệu đồng hoặc dưới hai triệu đồng nhưng gây hậu quả nghiêm trọng” (Điều 280, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

4. Hành vi lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ:

“Là hành vi của người vụ lợi hoặc động cơ cá nhân khác mà lợi dụng chức vụ, quyền hạn làm trái công vụ gây thiệt hại cho lợi ích của nhà nước, của xã hội, quyền, lợi ích hợp pháp của công dân” (Điều 281, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

5. Hành vi lợi dụng chức vụ, quyền hạn đối với người khác để trục lợi:

“Là hành vi của người lợi dụng chức vụ, quyền hạn, trực tiếp hoặc qua trung gian đã nhận hoặc sẽ nhận tiền, tài sản hoặc lợi ích vật chất khác dưới bất kỳ hình thức nào có giá trị từ hai triệu đồng đến dưới mười triệu đồng hoặc dưới hai triệu đồng nhưng gây hậu quả nghiêm trọng, bị xử lý kỷ luật về hành vi này mà còn vi phạm, để dùng ảnh hưởng của mình thúc đẩy người có chức vụ, quyền hạn làm hoặc không làm một việc thuộc trách nhiệm hoặc liên quan trực tiếp đến công việc của họ hoặc làm một việc không được phép làm” (Điều 283, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

6. Hành vi lạm quyền trong khi thi hành công vụ:

“Là hành vi của người vì vụ lợi hoặc động cơ cá nhân khác mà vượt quá quyền hạn của mình làm trái công vụ gây thiệt hại cho lợi ích nhà nước, của xã hội, quyền, lợi ích hợp pháp của công dân” (Điều 282, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

7. Hành vi giả mạo trong công tác vì vụ lợi:

“Là hành vi của người vì vụ lợi hoặc động cơ cá nhân khác mà lợi dụng chức vụ, quyền hạn thực hiện một trong các hành vi sau đây:

- Sửa chữa, làm sai lệch nội dung giấy tờ, tài liệu;*
 - Làm, cấp giấy tờ giả;*
 - Giả mạo chữ ký của người có chức vụ, quyền hạn.”*
- (Điều 284, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

7. Hành vi giả mạo trong công tác vì vụ lợi:

“Là hành vi của người vì vụ lợi hoặc động cơ cá nhân khác mà lợi dụng chức vụ, quyền hạn thực hiện một trong các hành vi sau đây:

- Sửa chữa, làm sai lệch nội dung giấy tờ, tài liệu;*
 - Làm, cấp giấy tờ giả;*
 - Giả mạo chữ ký của người có chức vụ, quyền hạn.”*
- (Điều 284, Bộ luật hình sự)

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

8. Đưa hối lộ, môi giới hối lộ được thực hiện bởi người có chức vụ, quyền hạn để giải quyết công việc của cơ quan, tổ chức, đơn vị hoặc địa phương vì vụ lợi:

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

9. Lợi dụng chức vụ, quyền hạn sử dụng trái phép tài sản của Nhà nước vì vụ lợi:

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

10. Nhũng nhiễu vì vụ lợi:

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

11. Không thực hiện nhiệm vụ, công vụ vì vụ lợi:

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

II. Các hành vi tham nhũng

12. Lợi dụng chức vụ, quyền hạn để bao che cho người có hành vi vi phạm pháp luật vì vụ lợi; cản trở, can thiệp trái pháp luật vào việc kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án vì vụ lợi:

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

III. Các biện pháp đấu tranh phòng chống tham nhũng

Biện pháp phòng ngừa tham nhũng:

Công khai, minh bạch trong hoạt động của cơ quan, đơn vị, tổ chức

Xây dựng và thực hiện các chế độ, định mức, tiêu chuẩn

Quy định quy tắc ứng xử, quy tắc đạo đức nghề nghiệp, việc chuyển đổi vị trí công tác của cán bộ, công chức, viên chức

Minh bạch tài sản, thu nhập của cán bộ, công chức, viên chức

Trách nhiệm giải trình của cơ quan nhà nước

Trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, tổ chức

Cải cách hành chính, đổi mới công nghệ quản lý và phương thức thanh toán

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

III. Các biện pháp đấu tranh phòng chống tham nhũng

Phát hiện tham nhũng:

Phát hiện qua công tác tự kiểm tra, thanh tra nội bộ của cơ quan, tổ chức

Phát hiện thông qua hoạt động thanh tra, kiểm toán, điều tra, kiểm sát, xét xử, giám sát

Phát hiện qua tố cáo và giải quyết tố cáo về hành vi tham nhũng

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

III. Các biện pháp đấu tranh phòng chống tham nhũng

Xử lý hành vi tham nhũng:

Xử lý kỷ luật

Xử lý hình sự

Xử lý tài sản tham nhũng

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

IV. Vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và xã hội trong việc đấu tranh phòng chống tham nhũng

Vai trò của các cơ quan quản lý nhà nước

- **Ban Chỉ đạo trung ương về phòng chống tham nhũng**
- **Cục chống tham nhũng – Thanh tra Chính phủ**
- **Cục cảnh sát điều tra tội phạm về tham nhũng – Bộ Công an**
- **Vụ thực hành quyền công tố và kiểm sát điều tra án tham nhũng (Vụ 1B) – VKSND tối cao**

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

IV. Vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và xã hội trong việc đấu tranh phòng chống tham nhũng

Vai trò của xã hội

- **Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức thành viên**
- **Các cơ quan báo chí, truyền thông**
- **Doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề**
- **Công dân và Ban thanh tra nhân dân**

PHÁP LUẬT PHÒNG CHỐNG THAM NHŨNG

IV. Vai trò, trách nhiệm của các cơ quan và xã hội trong việc đấu tranh phòng chống tham nhũng

Vai trò của sinh viên